

564

Besluit van 3 november 1993, houdende regels omtrent de samenstelling van commissies als bedoeld in artikel 41, tweede lid, van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen en de wijze waarop klachten door besturen en commissies worden behandeld (Besluit klachtenbehandeling Bopz)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie en de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van 14 juli 1993, DGVgz/GVC/CB/931796;

Gelet op de artikelen 41, tweede lid, en 76, tweede lid, van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen;

De Raad van State gehoord (advies van 28 oktober 1993, nr. W0.3.93.0455);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Justitie en de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van 1 november 1993, nr. 399244/93/6;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen;
- b. klachtencommissie: een commissie als bedoeld in artikel 41, tweede lid, van de wet;
- c. klacht: een klacht als bedoeld in artikel 41, eerste lid, of 76, eerste lid, van de wet.

Artikel 2

1. Een klacht wordt zodanig behandeld dat een zorgvuldige beslissing op de klacht is gewaarborgd.

2. De behandeling geschiedt overeenkomstig een door het bestuur van het psychiatrisch ziekenhuis te treffen regeling, die in ieder geval waarborgt dat:

- a. aan de behandeling van een klacht niet wordt deelgenomen door een persoon tegen wiens beslissing, besluit of gedraging de klacht is gericht;

- b. de klager en de persoon tegen wiens beslissing, besluit of gedraging de klacht is gericht in staat worden gesteld te worden gehoord;
- c. de klager en de persoon tegen wiens beslissing, besluit of gedraging de klacht is gericht, zich kunnen doen bijstaan door door hen aan te wijzen personen;
- d. de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen zoveel mogelijk wordt beschermd.

Artikel 3

Een klachtencommissie wordt zodanig samengesteld, dat een deskundige en zorgvuldige beslissing op de klacht te allen tijde is gewaarborgd.

Artikel 4

1. Een klacht wordt, indien een klachtencommissie wordt belast met de beslissing op klachten, behandeld door ten minste drie leden van die commissie.

2. Bij de beslissing op een klacht als bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de wet, is in ieder geval een jurist betrokken, alsmede:

- a. een orthopedagoog, als het een persoon betreft die is opgenomen in een zwakzinnigeninrichting;
- b. een verpleeghuisarts, als het een persoon betreft die is opgenomen in een verpleeginrichting;
- c. een psychiater als het een persoon betreft die is opgenomen in een ander psychiatrisch ziekenhuis dan genoemd onder a en b.

Artikel 5

In de schriftelijke mededeling bedoeld in artikel 41, derde lid, van de wet, wordt bekend gemaakt op welke wijze van de regeling, bedoeld in artikel 2, kennis kan worden genomen.

Artikel 6

Dit besluit treedt in werking op het tijdstip, bedoeld in artikel 80, tweede lid, van de wet.

Artikel 7

Dit besluit kan worden aangehaald als: Besluit klachtenbehandeling Bopz.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 3 november 1993

Beatrix

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

De Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
H. J. Simons

Uitgegeven de *negende* november 1993

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 14 december 1993 nr. 240

I Algemeen

Het onderhavige besluit geeft uitvoering aan de artikelen 41, tweede lid, en 76, tweede lid, van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen. Hierin wordt regeling geëist van de samenstelling van de commissies die door het bestuur van een instelling kunnen worden belast met de beslissing op klachten. Tevens dient een regeling te worden getroffen met betrekking tot de klachtenbehandeling, ongeacht of daarmee het bestuur, dan wel een commissie is belast.

De regeling is globaal gehouden. Daarmee wordt aangesloten bij de uitgangspunten die na overleg met de Tweede Kamer der Staten-Generaal inmiddels zijn gekozen voor de voorgenomen algemene klachtregeling voor zorginstellingen. Ten aanzien van klachten als bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de wet bevat het besluit op één punt een specifieke regeling nl. ten aanzien van de samenstelling van de commissie. Het gaat bij die klachten immers om ingrijpende beslissingen als dwangbehandeling en de toepassing van middelen en maatregelen ter overbrugging van tijdelijke noodsituaties. Dit eist een regeling die waarborgt dat bij de behandeling van en beslissing op dergelijke klachten ter zake deskundige commissieleden zijn betrokken.

De wet sluit niet uit dat een aantal ziekenhuizen samen een klachtencommissie als geregeld in dit besluit in het leven roept. Zeker als het vinden van capabele leden problemen oplevert is dit een goede optie.

In het besluit is rekening gehouden met de opmerkingen die van verschillende zijden zijn gemaakt naar aanleiding van de publikatie van een ontwerp in de Staatscourant van 16 maart 1993 (Stcrt. 52).

In het besluit is geen regeling opgenomen die de klachtencommissie de bevoegdheid geeft tot het ontvangen van inlichtingen e.d. De wet biedt daartoe geen mogelijkheid, omdat slechts de wijze waarop klachten worden behandeld kan worden geregeld. Op grond van die beperkte delegatiebepaling kunnen geen verplichtingen aan derden worden opgelegd. In de praktijk hoeft dat geen problemen op te leveren, omdat iedereen belang heeft bij een zo groot mogelijke openheid, zeker als het gaat om de belangrijke klachten van artikel 41, eerste lid. Een goede klachtenbehandeling waarborgt immers dat een rechterlijke toetsing van de beslissing slechts in uitzonderlijke gevallen gevraagd behoeft te worden.

De eis van onafhankelijkheid van de voorzitter of de gehele commissie is ondanks dat daarop van verschillende zijden is aangedrongen niet gesteld. Nu de wet mogelijk maakt dat het bestuur zelf zonder commissie op klachten beslist, ligt het niet voor de hand deze verregaande eis aan de commissie te stellen. Zeker kan niet verplicht worden voorgeschreven dat de klachtenbehandeling door een commissie geschiedt.

Van verschillende zijden is er op aangedrongen de bijzondere eisen van artikel 4, tweede lid, niet alleen van toepassing te doen zijn als het gaat om klachten als bedoeld in artikel 41, eerste lid, omdat over daar genoemde onderwerpen ook regelmatig geklaagd wordt door vrijwillig opgenomen patiënten. Artikel 41, eerste lid, verwijst echter naar beslissingen die slechts ten aanzien van patiënten die met een inbewaringstelling of rechterlijke machtiging of een advies van de indicatiecommissie van artikel 60 zijn opgenomen. Daarvan is bij de vrijwillige patiënten geen sprake. Bovendien zal artikel 76 worden ingetrokken bij de komende algemene klachtwet (Wet klachtrecht cliënten zorgsector), die geen speciale regeling kent voor deze gevallen.

II Artikelsgewijs

Artikel 2

Ten aanzien van de behandeling van klachten stelt het besluit de algemene eis, dat zij zodanig moet zijn dat een zorgvuldige beslissing gewaarborgd is. Het besluit eist voorts dat een regeling wordt getroffen, die aan een viertal voorwaarden moet voldoen. Deze voorwaarden strekken ter waarborging van een aantal principes die gelden voor een behoorlijke klachtenbehandeling.

Artikelen 3 en 4

De eisen ten aanzien van de samenstelling van de klachtencommissies kennen twee elementen. In de eerste plaats is een bepaling opgenomen over de samenstelling van de commissie als geheel nl. dat de samenstelling een deskundige behandeling van klachten mogelijk moet maken. Daarbij moet worden bedacht dat het kan gaan om zeer uiteenlopende klachten, van b.v. het toedienen van medicatie tegen de wil van de patiënt tot de bejegening door iemand van het personeel. De regeling gaat er van uit dat het ziekenhuis een brede commissie samenstelt met deskundigen op de terreinen waarop de klachten betrekking kunnen hebben. Bij een deskundige samenstelling gaat het niet alleen om beroepsmatige deskundigheid. Ook is van belang dat personen die zich kunnen inleven in de positie van de patiënt daarvan deel uitmaken. In dit verband kan in de psychiatrie gedacht worden aan de benoeming van een aantal leden op voordracht van de patiënten-/bewonersraad. In de psycho-geriatrie en de zorg voor verstandelijk gehandicapten kan gedacht worden aan benoemingen door of uit de familieraad.

Wordt een klacht ingediend, dan zal het bestuur voor de behandeling ervan uit de totale commissie ten minste drie commissieleden moeten aanwijzen. Bij de keuze van degenen die in een bepaald geval zullen optreden zal gelet worden op de aard van de klacht. Op deze wijze wordt gewaarborgd dat de samenstelling toegespitst is op het concrete geval. Ten aanzien van klachten als bedoeld in artikel 41, eerste lid, stelt het besluit zelf in artikel 4, tweede lid, eisen ten aanzien van de deskundigheid van de leden van de klachtencommissie die voor de behandeling van zo'n klacht worden aangewezen.

Artikel 5

Omdat de klachtregeling voor de patiënten kenbaar moet zijn bepaalt het onderhavige artikel dat op de plaats waar op grond van artikel 41, derde lid, het adres moet worden bekend gemaakt, waaronder het bestuur (of de klachtencommissie) bereikbaar is voor klachten, ook moet worden bekend gemaakt hoe van de klachtregeling kan worden kennis genomen.

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

De Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
H. J. Simons